МКОУ « Ленинаульская СОШ № 1 имени героя Советского Союза Х. Нурадилова»

Согласовано:	Утверждаю:
зам. дир. по УР Джамалдинова З.Ш. « 26» август 2023г.	Директор МКОУ « ЛСОШ № 1» Аскендерова Х.Н. Протокол пед.совета № 198 «_26_» август 2023 г.

Рабочая программа
по родной (аварской) литературе
для 8 класса

учительницы родного языка и литературы

Магомедалиевой Б.У.

2023 – 2024г.

Ц1алдохъабазда лъазе ккола:

- лъазарурал асаразул ва гьезул авторазул ц1арал
- лъазарурал асаразул аслиял темаби ва гьезул г1уц1иялъул хасал рахъал.
- лъазарурал хабариял асаразул багьадуралги, гьез г1ахьаллъи гьабулел лъугьа-бахъиназул рахасги.
- адабияталъул теориялдаса баянал.
- программаялда рихьизарун ругел текстал рек1ехъе лъазаризе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризе ккола:

минуталда жаниб 120-130 раг1и кколеб хехлъиялда лъазарурал асарал рит1ун, раг1ун ва чвахун ц1ализе.

- жиндирго к1алъаялъе план ургъизе.
- эпосиял, лирикиял, лирикиялгун эпосиял ва драмиял асарал рат1арахъизе.
- жинцаго ц1алараб асаралъе къимат кьезе, гьеб асаралъул багьадураздехун, лъугьа-бахъиназдехун лъугьараб жиндирго бербалагьи загьир гьабизе.

8 класс (34сагIат)

4 – калам цебет1езаби

4 – класстун къват1ибехун ц1али

№	Темаби	Саг1ат
1	Художествияб адабият ва искусствоялъул тайпаби	1
2	Халкъияб к1алзул гьунар	2
3	Ч1ик1аса Мух1амад	1
4	Инхоса Г1алих1ажияв	2
5	Ругъжаса Эльдарилав	2
6	Бакьайч1иса Ч1анк1а	2
7	Хъах1абросулъа Мах1муд	2
8	Инхелоса Къурбан	1
9	Къалухъа Мирза	1

10 Йирчи Гъазахъ

11 Ятим Эмин

12 Мунги Ах1мад

13 Къоабилеб гIасруялъул адабият

14 Ц1адаса Х1амзат

15 Мух1амад Хуршилов

16 Мух1амад Шамхалов

17 Анвар Аджиев

18 Юсуп Хаппалаев

20 Муталиб Митаров

1

1

1

1

3

2

1

1

1

1

календариябгун – тематикияб план 8 класс

№	*Дарсил тема*	*Сагlат*	*Дарсил тайпа*	*Дарсида хlалтlизарулел къагlидаби*	*Дарсил мурад*	*Рокъоб хlалтlи*	*Хlажатаб материал*
I четверть – 8 сагlат *Асарал лъазаризе – 4 сагlат* *Класстун къватlисеб цlали – 1 сагlат* *Калам цебетlезаби – 2 сагlат* *Халгъабиялъул хlалтlи – 1 сагlат*							
1	Байбихьи Халкъияб къиса «Суфичи-хиянатчи»	1	калам цебетlезаби: гара-чlвари	Мугlалимгун кьураб темаялда гар-чlвари 1.Цlиял рагlаби-гун хlалтlи, тlехьалдаса цlали 2.Гара-чlвари, план гlуцlи, жалго жидедаго чlун хlалтlи 3. пикруябгун ху-дожествияб анализ гьаби, къокъа-базда хlалтlи, кlалзулаб тест, гара-чlвари	Художеств. ва гlелмияб адабияталъул батlалъи бичlчlизаби, гьезул бухьен бихьизаби, худ. адабияталъул тайпабигун лъай – хъвай гьаби, цересел классазда малъараб ракlалде щвезаби. Халкъиял асаразул лъай гъварид гьаби, магlарулазул некlсияб гlумруялъул сурат цебечlезаби, гьезул хасияталъул сурат ва рухlияб рахъ рагьи, аслиял багьадуразул сипат рагьи, къисаялъул мацlалъул хаслъи бихьизаби	Учебникалдаса гь.5-8 цlализе, хlасил лъазе 1.тlубан къиса цlализе, хlасил лъазе, учебни-калдаса гь. 9-10 цlализе 2.асаралда хадур кьурал суалазе жавабал хlадуризе, мацlихъан-лъиялъул хlакъалъулъ бицине. 3. аслиял багьадуразул хасияталъул бицараб таблица цlезабизе, асаралъул гlуцlиялъул бицине	Цlалул тlехь, худ.ва тарихиял тlахьазул цебелъей Цlалул тlехь, жалго жидедаго чlун хlалтlабазе ва тестазе материал (Таблица, тест,карточкаби), хрестоматия.
2.	***Калам цебетlезаби:*** Изложение «Ясалъ бицараб маргьа»	1	Халгьабиялъул	Цlалараб текст, плананалда рекъон хъвай, жидецаго план гlуцlи, сипа-тиял рагlабазда тlад хlалтlи	Жидецаго цlалараб тексталъе жидецаго план гlуцlун ругьун гьари, каламалъулъ сипатияб мацl хlалтlизабун бажари куцай, тексталде гlагарун хъваялъул халгьаби	«Хочбар» пасихlго ролаздалъун цlализе лъазе	хрестоматия
3.	Халкъияб кечl «Хочбар»	1	мини-театр	Пасихlго цlали, рагlабигун	Гlелмиябги художествиябги адабияталъул бухьен чlезаби	1.Хочбарил кечl рекlехъе лъазе	Фонохрестоматия «Устное народное

календариябгун – тематикияб план 8 класс

№	*Дарсил тема*	*Сагlат*	*Дарсил тайпа*	*Дарсида хlалтlизарулел къагlидаби*	*Дарсил мурад*	*Рокъоб хlалтlи*	*Хlажатаб материал*
I четверть – 8 сагlат *Асарал лъазаризе – 4 сагlат* *Класстун къватlисеб цlали – 1 сагlат* *Калам цебетlезаби – 2 сагlат* *Халгъабиялъул хlалтlи – 1 сагlат*							
1	Байбихьи Халкъияб къиса «Суфичи-хиянатчи»	1	калам цебетlезаби: гара-чlвари	Мугlалимгун кьураб темаялда гар-чlвари 1.Цlиял рагlаби-гун хlалтlи, тlехьалдаса цlали 2.Гара-чlвари, план гlуцlи, жалго жидедаго чlун хlалтlи 3. пикруябгун ху-дожествияб анализ гьаби, къокъа-базда хlалтlи, кlалзулаб тест, гара-чlвари	Художеств. ва гlелмияб адабияталъул батlалъи бичlчlизаби, гьезул бухьен бихьизаби, худ. адабияталъул тайпабигун лъай – хъвай гьаби, цересел классазда малъараб ракlалде щвезаби. Халкъиял асаразул лъай гъварид гьаби, магlарулазул некlсияб гlумруялъул сурат цебечlезаби, гьезул хасияталъул сурат ва рухlияб рахъ рагьи, аслиял багьадуразул сипат рагьи, къисаялъул мацlалъул хаслъи бихьизаби	Учебникалдаса гь.5-8 цlализе, хlасил лъазе 1.тlубан къиса цlализе, хlасил лъазе, учебни-калдаса гь. 9-10 цlализе 2.асаралда хадур кьурал суалазе жавабал хlадуризе, мацlихъан-лъиялъул хlакъалъулъ бицине. 3. аслиял багьадуразул хасияталъул бицараб таблица цlезабизе, асаралъул гlуцlиялъул бицине	Цlалул тlехь, худ.ва тарихиял тlахьазул цебелъей Цlалул тlехь, жалго жидедаго чlун хlалтlабазе ва тестазе материал (Таблица, тест,карточкаби), хрестоматия.
2.	***Калам цебетlезаби:*** Изложение «Ясалъ бицараб маргъа»	1	Халгъабиялъул	Цlалараб текст, планалда рекъон хъвай, жидецаго план гlуцlи, сипа-тиял рагlабазда тlад хlалтlи	Жидецаго цlалараб тексталъе жидецаго план гlуцlун ругьун гьари, каламалъулъ сипатияб мацl хlалтlизабун бажари куцай, текстalде гlагарун хъваялъул халгьаби	«Хочбар» пасихlго ролаздалъун цlализе лъазе	хрестоматия
3.	Халкъияб кечl «Хочбар»	1	мини-театр	Пасихlго цlали, рагlабигун	Гlелмиябги художествиябги адабияталъул бухьен чlезаби	1.Хочбарил кечl рекlехъе лъазе	Фонохрестоматия «Устное народное

календариябгун – тематикияб план 8 класс

				х1алт1и, суалазе жавабал гьари, художествияб анализ гьаби, ролаздалъун коч1ол х1асил бихьизабизе, багьадуразул хасиятал рагьизе гар-ч1вари	кьураб асаралдалъун, пасих1го ц1алиялъул бажари цебет1езаби, сценалда х1азе ругьун гьари, аслиял багьадуразе бит1араб кьимат кьей ва гьезул х1акъалъулъ пикру загьир гьаби, цадахъаб х1алт1уде ругьунлъи куцай	2. «Дир пикруялда Хочбар» абураб сочинениялъе х1алт1ул материал х1адур гьабизе, план г1уц1изе бажари бугез	творчество», интерненталдаса Хочбарил х1акъалъулъ тарихияб баян, суратал, ц1алул т1ехь «Истории Дагестана»
4	***Калам цебет1езаби*** Сочинение «Дир пикруялда Хочбар»	1	Халгьабиялъул	План г1уц1и ва х1алт1изаризесел раг1абазда ва раг1абазул дандраязда т1ад х1алт1и, жидецаго х1адураб материалалдаса пайда босун, сочинение хъвай	Ц1алдохъабазда жидерго пикру загьир гьабизе бажариялъул, хурхараб текст планалда рекъон г1уц1иялъул хал гьаби, сипатияб калам тексталъулъ бит1ун х1алт1изаби	Сочинение лъуг1изабизе. Художествияб сипаталъул х1акъалъулъ бицине лъазе, учебник, гь.16-19 Халкъиял куч1-дул «Исубханги вехьги», «Азайнисей» ц1ализе	Хрестоматия , учебник
5.	***Класстун къват1исеб ц1али*** Халкъиял куч1-дул «Исубханги вехьги», «Азайнисей»	1	Дарс-семинар	Жидецаго асар ц1али, гьелъул художествияб рахъ рагьараб к1алъай гьаби, гьениб художествияб сипат рагьи	Жидецаго маг1наялда текст ц1алун ругьун гьари, гьелда т1асан к1алъан бажаризаби, г1елмияб рахъ гьелъул бихьизаби	Малъараб такрар гьабизе, халгьабиялъул тесталде х1адурлъизе	8 классалъул «Авар адабияталъул чирахъ», «Хазина»
XIX г1асруялъул адабият							
6	19 г1асруялъул адабият. Инхоса Г1алих1ажи «Гьекъел-мехтел» «Исрапчиясде»	**1**	Лекция	Презентация, муг1алимасул каламалъулъа аслияб тетрадазда хъвай, халкъиял асаразда т1асан халгьабиялъул тест	Муг1алимасухъ г1енеккизе ва гьениса аслияб бат1а гьабизе бажари куцай, 19 г1асрулъул адабияталъул лъай гъвариб гьаби, адабиял баяназул бич1ч1и рак1алде щвезаби Г1алих1ажил х1аракаталъул жеги лъалареб философияб	Учебник, гь.20-24, жидецаго г1уц1араб кьокьаб планалда рекъон, Г1алих1ажил бицине х1адурлъизе Учебник, гь. 24-26, суалазе жавабал х1адуризе, кеч1 пасих1го	Учебник, хрестоматия, шаг1ирасул портрет, интерактивияб доскаялда презентация «19 г1асруялъул поэтал. Инхоса Г1алих1ажи», «Гьудуллъи» журнал, газета «Х1акъикъат»

календариябгун – тематикияб план 8 класс

					рахъ рагьи, коч1олаб каламалъул г1уц1и рак1алде щвезаби, сипатияб калам, коч1олаб мац1алъул хаслъи бихьизаби, Г1алих1ажил сатириял асаразулгун лъай=хъвай гьаби	ц1ализе, гьакълил сипат цитатабаздалъун рагьун бажаризе. Кеч1 ц1ализе, хадур кьурал суалазе жавабал гьаризе бажаризе, учебник, гь.26-27	Учебник, хрестоматия, гьекъарав чиясул сипат бихьизабурал суратал Чадил суратал, гьелъул х1акъалъулъ харбал, биценал
7	«Ракь» Сипатияб мац1алъул х1акъалъулъ бич1ч1и г1ат1ид гьаби	1	Практикияб х1алт1и	Коч1олаб калам пасих1го ц1али, раг1абазда т1ад х1алт1и, коч1ол пикруяб анализ, коч1ол идеяб маг1на рагьарал к1алъаял гьари, жалго жидедаго ч1ун х1алт1и	«Ракь» абураб кеч1алъул пикру рагьи, г1уц1иялъулаб ва сипатияб анализ гьаби, асаралда т1асан жидерго пикру загьир гьаби, жив-жив ват1аго х1алт1ун ругьун гьари, сипатияб мац1алъул лъай щула гьаби	«Ракь» рак1ехъе лъазе, «Инсанасулъ кинабго берцин бук1ине ккола» абураб сочинение Г1алих1ажил асаразда т1асан хъвазе	Хрестоматия, учебник, С.Х1айбулаев «Страницы аварской литературы»
8	***Халгьабиялъул х1алт1и***	1	Халгьабиялъул	Халгьабиялъул тестгун х1алт1и, хабарияб асар хех ц1алиялъул халгьаби	Малъараб материалалъул лъаялъул халгьаби, хабарияб текст хех ц1алиялъе къимат кьей	Нилъерго ракьалъул абиял, биценал, бицанк1аби, куч1дул, расанк1аби ва ц. лъазабизе, дарсиде хъван бач1ине	Тесталъе т1адкъаял
II четверть - 7 саг1ат *Асарал лъазаризе – 5 саг1ат* *Класстун къват1исеб ц1али – 1 саг1ат* *Калам цебет1езаби – 1 саг1ат*							
9	**Элдарилав.** Г1умру ва х1ракат «Жергъен гьартун ккана»	1	Ц1ияб тема малъиялъул	Берзул конспектгун лекция, ц1алдохъабаз аслияб тетрадазда хъвала Кеч1 пасих1го	Элдариласул х1аракаталъул баян г1ат1ид гьаби, жиндир заманалда гьесул творчествоялъул къимат кьезе бажари, жидецаго берзул алатал, слайдал гьарун, жидерго к1алъай г1уц1и. Коч1ол аслияб маг1на	Учебник, гь.41-45 ц1ализе, суалазе жавабал лъазе, Элдарил г1умруялъул ва х1аракаталъул слайдал х1адуризе (т1асарищараз)	Лекциялъе материал С. Х1айбулаевасул «Страницы аварской литературы» т1ехьалдаса, интернеталдаса, фонохрестоматия Учебник, хрестоматия

календариябгун – тематикияб план 8 класс

				цIали, рагIабазда тIад хIалтIи, идеябгун художествияб анализ	ва тема рагьи, авторас жиндирго гIумруялъул хIасил кьун бугеб куц чIезаби, инсанасул рухIияб бечелъи, чилъи, намус кIодо гьабун бугеб куц бихьизаби		
10	**ЧIанкIал** гIумру ва адабияб хIаракат «Сайгидул БатIалиде»	1	ГIадатияб	КечI цIали ва гьелъул пикрияб магIна рагьизе гара-чIвари	Дагъистаналъул тарих гIатIидго лъазаби; мискинчиясул талихI къиналъул даража бихьизаби; бахIарчиясул тIолгояз къимат гьаби ва гьесул цIар къотIунгутIиялъул пикру чIезаби	**ЧIанкIал** гIумру ва адабияб хIаракат «Сайгидул БатIалиде»	Учебник, хрестоматия Япониялъул рагъул хIакъалъулъ къокъабго баян
11	***Адабияб теория.*** Антитеза, кочIол роцен.	1	ГIадатияб	ГьитIинабго лекция, тIехьалдаса кочIолаб калам пасихIго цIали, гьелъул худож. халгьаби.	КочIол тарихияб хIакъикъат бицине; 19031905 соназда япониязулгун рагъул баян кьей; халкъалъул ВатIаналъе ритIухълъиялъул суал рагьизе, кочIол сипатияб халгьаби цебетIезаби.	«Сайгидул БатIалиде» цIализе, сипатияб халгьаби гьабун бажаризе. КечIалдаса рагъул сипат гьабизе. Учебник- гь.53-55 суалазе жавабал лъазе.	ЦIалул хрестоматия, учебник, «ХIакъикъат» газеталдаса япониязулгун рагъул хIакъалъулъ макъала.
12	***Класстун къватIисеб цIали.*** Элдарилав «Сибирь къотI-идал», «Аваданай гьудул», ЧIанкIа «ТIаде магIарухъе»	1	ГIадатияб	КечI пасихIго цIали, гьелъул художествияб анализ гьаби.	КочIол хIакъикъат бицин; авторас цере лъолел суалал рихьизари ва гьел рича-чвалеб куц бичIчIизаби.	«ТIалхIатиде» цIализе, гьелъул сипатияб халгьабизе, рокьи карай ясалъул сипат рагьизе. Учебник, гь.55-56	ЦIалул хрестоматия, учебник. Фонохрестоматия.
13	**ХъахIабросулъа МахIмуд**	1	Гара-чIвари	КечI битIараб интонациялда цIали,	Антитезаялъе баян кьей; кочIол роценалъул лъай	Учебник, гь 58-63 бицине лъазе.	ЦIалул хрестоматия, учебник, жалго жидедаго

	Мах1мудил г1умруялъул ва творчествоялъул х1акъалъулъ Хъах1илаб зодихъе баг1арбакъул нур»,			жалго жидедаго ч1ун х1алт1и. теориялъулаб баян т1ехьалдаса ц1али ва ц1аларалъул аслияб пикру бит1ун загьир гьаби. Рич1ч1уларел раг1абазда т1ад х1алт1и.	гъварид гьаби; ц1алдохъаби авторазул пикру рагьун ругьун гьари; коч1олаб асаралъул г1уц1иялъулаб анализ гьабун бажари; Ват1аналде рокьи куцай.	Элдарилав «Аваданай гьудул», «Сибирь къот1идал», Ч1анк1а «Аваданай гьудул» куч1дул ц1ализе.	ч1ун х1алт1иялъе т1адкъаял.
14	« «Ро-кьул конторалъул кавуги рагьун» «Почтовой кагъ-тиде керенги чучун»	1	Гара-ч1вари	Мах1мудил творчествоялдаса тест т1обит1и, пикриябгун сипатияб хал гьаби.	Мах1мудил творчествоялъул цебе дандч1вач1еб рахъ рагьи; шаг1ирас ч1ужуг1аданалъе гьабулеб сурат рагьун бажари; гьениб х1алт1изабураб сипатияб мац1алъул хаслъи бихьизаби	«Мах1мудил лирикияв герой» сочинениялъе х1алт1ул материал х1адуризе «Почтовой кагътиде» 6 куплет рек1ехъе лъазе	Учебник, хрестоматия Интернет Х1айбулаевасул «Страницы аварской литературы»
15	***Калам цебет1езаби.*** Сочинение «Мах1мудил лирикияв герой»	1	Халгьабиялъул	Кьураб планалда сочинение хъвай	Ц1аларал асразда т1асан жиндирго пикру бит1ун загьир гьабиялъул хал гьаби; сочинениялъулъ художествияб раг1и х1алт1изабун ругьунлъи	Сочинение «Мах1мудил лирикияв герой» хъван лъуг1изабизе	Учебник, хрестоматия Интернет Х1айбулаевасул «Страницы аварской литературы»
III четверть – 11 саг1ат *Асарал лъазаризе – 5 саг1ат* *Класстун къват1исеб ц1али – 1 саг1ат* *Калам цебет1езаби – 1 саг1ат* *Халгьабиялъул х1алт1и – 1 саг1ат*							
16	**Инхелоса Къурбан** Къурбанил г1умру ва адабияб х1ракат. «Наибзаби х1елун»	**1**	Ц1ияб тема малъиялъул	Кьураб темаялда пикру цебет1езаби, гьеб художествияб къаг1идаялъ хъвай.	Инх.Къурбанил г1умруялъулъ къокъаб баян; революциялда цебесеб г1умруялъул сурат цебеч1езабизе Къурбанил асаразул к1вар бич1ч1и; жамг1иялда социалиял гьоркьорлъаби рихьизари	«Борхатаб маг1арда», «Г1енекке, йокьулей» «Бахъа, къалам», «Наибзаби х1елун» (бикьун кьела ц1алуда хадургъуразе) абурал куч1дузул худ. анализ	Учебник, хрестоматия

календариябгун – тематикияб план 8 класс

17	Къурбанил рокьул лирика: «Борхатаб маг1арда», «Г1енекке, йокьулей» «Бахъа, къалам»	1	Дарс - конференция	«Борхатаб маг1ар-да», «Г1енекке, йо-кьулей»,«Бахъа, къалам», «Наибзаби х1елун» абурал куч1дузул художес-твияб анализ гьаби-зе, цоцазул жавабги мух1кан гьабулаго.	Къурбанил рокьул лирикая-лъул маг1на рагьи; авторас кьураб ч1ужуг1аданалъул си-пат бихьизаби; ч1ужуг1адан жоялдего гьаюлареб заманал-да авторас гьелъие кьураб бак1 баян гьаби; сипатияб мац1алъул хаслъи	«Борхатаб маг1арда», «Г1енекке, йокьулей» «Бахъа, къалам» ц1ализе, художествияб анализ гьабизе	Хрестоматия, учебник
18	***Калам цебет1езаби*** Сочинение «19 г1асруялъул ша-г1ирзабазул аса-разулъ маг1арула-зул эркенлъиялъе г1оло къеркьей»	1	Халгъабиялъул	Сочинениялъе материал х1адур гьаби; план г1уц1и, х1алт1изаризесел асарал дандрай	Революциялда цебесеб адабияталъулъ 19 г1асруя-лъул аслияб лъугьа-бахъина-лъул сипат рагьизе бажари лъадари; жиндирго пикру загьир гьабизе сипатияб мац1алдаса пайда босизе лъай	Сочинение «19 г1асруялъул шаг1ирзабазул асаразулъ маг1арулалъул эркенлъиялъе г1оло къеркьей» хъван лъуг1изабизе	Учебник, хрестоматия
Дагъистаналъул халкъазул адабияталдаса							
19	**Къалухъа Мирза** Г1умру ва х1аракат. «Ханасе жаваб», «Г1ащикъ-булбул» **Йирчи Гъазахъ** Г1умру ва адаби-яб х1аракат. «Векьарухъанасул кеч1»	1	Практикияб	Жутазда (парабазда) х1алт1ун, «Ханасе жаваб», «Г1ащикъ-булбул» «Векьарухъанасул кеч1» асаразул анализ гьабизе, жавабазул таблица ц1езаби	Мирзал ва Гъазахъил асаразул тема баян гьабизе бажари; коч1ол г1уц1и рак1алде щвезабизе, асаразул мац1алъул хаслъи бихьизабизе; цадахъ х1алт1иялъулаб бажари цебет1ей	«Ханасе жаваб», «Г1ащикъ-булбул» «Векьарухъанасул кеч1» бокьараб цо рек1ехъе лъазабизе	Учебник, хрестоматия, практикияб х1алт1иялъе т1адкъай ва жавабалъулал таблицаби
20	**Ятим Эмин** Г1умруялъул ва творчествоялъул х1акъалъулъ. «Васият» «Къват1ул харбал ц1алк1улел руччабазде»	1	Г1адатияб	Эминил асаразул идеяб анализ гьаби «Муг1рузул Г1али» асаргун дандекквеялъулаб анализ	Эмин г1умру ва х1аракат лъай; инсанасул г1амалалъул квешал рахъал къват1ич1ваза-риялъул къаг1ида бихьизаби; мац1ал гьариялъул инсанасе бугеб лазатбахъи бич1ч1и;	«Рагъул магъалоялъул бак1лъи» сочинениялъе х1алт1ул материал данде гьабизе	

календариябгун – тематикияб план 8 класс

21	**Калам цебет1езаби.** ***Сочинение*** «Рагъул магъалоялъул бак1лъи»	**1**	Халгъабиялъул	Планалда рекъон, сочинение хъвай	Х1адураб планалда рекъон, жиндирго пикру хъвавулаб каламалъулъ загьир гьабун бажари лъадари; «рагъуца чи гьавуларо» абураб кици сочинениялъулъ рагьи	***Сочинение*** «Рагъул магъалоялъул бак1лъи» хъван лъуг1изабизе	Темаялда т1асан рокъор х1адурараб х1алт1ул материал
22	**Мунги Ах1мад** «Шамилил суд» «Паналъаяб дунял»	**1**	Г1адатияб	Куч1дузул анализ гьаби; Мунги Ах1мадил х1акъа-лъулъ т1ехьалдаса ц1али;Шамилил х1акъалъулъ док.фильмалъухъ балагьи	Ахмадил творчествогун лъай-хъвай гьаби; Шамилил заманлъул х1акъалъулъ гара-ч1вариялъулъ г1ахьаллъиялъул бажари цебет1ей; Шамили образалъе бит1араб кимат кьун бажари куцай	«Шамилил суд» рек1ехъе лъазе	Хрестоматия, учебник, Шамилил ва гьесул х1ракаталъул суратал ва док.фильм
1917 - 1946 соназда авар адабият							
23	**Ц1адаса Х1амзат** «Айдемир ва Умайгьанат»	**2**	Мини-театр	Сценаялда роль х1ай, кколеб инто-нациялда диало-галъулаб калам ц1али,Авар теат-ралъул церерахъи-налъухъ балагьи	Х1амзатил пьесабазул х1акъалъулъ авалияб лъай; сценаялда роль х1азе ругьунлъи; авторас пьесаялда жаниб цебе лъалеб суалалъе бит1араб жаваб бати	«Айдемир ва Умайгьанат» т1убанго пьеса ц1ализе, Симисханил монолог «..Къват1ул ц1али..» рек1ехъе лъазабизе	Учебник, хрестоматия Авар театралъул Х1амзатил пьесабазул постановкаби
24	**Кл.къват1исеб ц1али** Инх.Къурбан «Дунял къалъулеб», Мах1муд «Эбел ва яс», Инх.Г1алих1ажи «Гьурмада берцинлъи г1ун»	**1**	Г1адатияб	Къокъабазда ч1ун, муг1алимас кьураб коч1ол анализ гьаби, жидерго пиругун цогидазда цере к1алъазе, г1енеккараз къимат кьела	Жалго жидедаго ч1ун ругьунлъиялъул даража борхизаби; Инх.Къурбан «Дунял къалъулеб», Мах1муд «Эбел ва яс», Инх.Г1алих1ажи «Гьурмада берцинлъи г1ун» асаразул тематикияб художествияб анализ гьабизе лъай; жамг1ияталъулъ ч1ужуг1аданалъул бак1 рагьи	Халгьабиялъул х1алт1иялде х1адурлъизе; цебе малъараб кинабниги материал рак1алде щвезабизе	«8 классалъе авар адабияталъул чирахъ»
25	**Халгьабиялъул х1алт1и** «Революциялда	**1**	Халгьабиялъул	Муг1алимас кьураб	Жалго х1алт1ун ругьунлъи; цебеккун малъараб материал	Ц1.Х1амзат «Г1умруя-лъул дарсал» поэма бут1а-бут1аккун бикьун	

календариябгун – тематикияб план 8 класс

	цебесеб адабият»			халгъабиялъул х1алт1и, жалго жидедаго ч1ун, т1убай	рак1алде щвезаби;	лъазабизе, гьелъул пикрияб анализ гьабизе лъай, гьениса жиндиего росарал дарсазул сиях1 (список) гьабизе щивас	
4 четверть – 8 саг1ат *Асарал лъазаризе – 6 саг1ат* *Х1асилгьабиялъе – 1 саг1ат* *Нахъчел – 1 саг1ат*							
26	**Ц1.Х1амзат** «Г1умруялъул дарсал»	**1**	Г1адатияб	«Г1умруялъул дарсал» поэма ц1али, поэмаялъул х1акъалъулъ лъай рак1алде щвезабиялъе гара-ч1вари гьаби	Поэмаялъул х1акъалъулъ лъай гъварид гьаби; Х1амзатил творчествоялъул ц1ияб рахъ рагьи; «Г1умруялъул дарсал» поэмаялъул тарияб баян лъай; нилъерго хасият куцаялъе гьеб поэмаялъул к1вар бич1ч1и	«Г1умруялъул дарсал» поэмаялдаса дуего щварал дарсазул х1акъалъулъ хъвазе (аннотация)	Хрестоматия, учебник
27	**М.Хуршилов** «Сулахъалъ нуг1лъи гьабула»	**1**	Г1адатияб	Асар ц1али, революциялъул заманалда Дагъистаналъул тарихалъул бицен гьаби	Революциялъул заманалда халкъалъул г1умруялъул сурат цебеч1езаби; романалъул х1акъалъулъ авалияб баян; багьадуразе бит1араб къимат кьезе бажари	«Сулахъалъ нуг1лъи гьабула» т1убанго ц1ализе, идеяб маг1на рагьизе	Хрестоматия, учебник Г1урус мац1алда къват1ибе биччараб т1ехь «Сулак- свидетель»
28	**М.Шамхалов** «Вац»	**1**	Г1адатаб	Хабарияб асар ц1али (минуталда жаниб 120-130 ра-г1и); асаралъул ба-гьадурасе къимат кьараб к1алзулаб калам гьаби	Хабарияб асар кколеб инто-нациялда ц1ализе ругьун-лъизе; диалогазда, моноло-газда интонация рекъезабун бажаризе; хъизаналъулал гьоркьорлъабаз нилъер хасият куцай бич1ч1и	«Вац», план г1уц1ун, тексталде г1агарун бицине лъазе	Хрестоматия, учебник
Дагъистаналъул халкъалъул адабияталдаса							
29	**Анвар Аджиев** «Бах1арчиясул куркьби»	**1**	Проекталъулаб	Проект «Бах1арчиясул сурат»	А.Аджиевасул х1аракаталъул х1акъалъулъ къокъабго баян; жакъа къоялъул бах1арчиясул сипат рагьизе; «Бах1арчиясул	«Бах1арчиясул куркьби» кеч1 рек1ехъе лъазе	Хрестоматия, гьанже заманалъул бах1арзазул х1акъалъулъ баянал

					куркьби» кочӀол гӀуцӀиялъулаб ва идеяб анализ гьаби. Цадахъаб хӀалтӀиялъул бажари лъадари		
30	**Юсуп Хаппалаев** «Оцбай», «Халкъияб кечӀ»	**1**	ГӀадатаб	КочӀолаб асар кколеб интонациялда цӀали; багьадуразул сипат рагьи	Ю.Хаппалаевасул гӀумруя-лъул хӀакъалъулъ къокъабго баян лъай; гьесул асаразул ас-лиял темаби рихьизари; уму-музул лъикӀал гӀадатал цӀу-низе ккей бичӀчӀи ва халкъи-ял асарал лъаялдаса жакъасеб гӀелалъул гӀумру берцин гьабиялъе кӀвар бихьизаби	«Нижер росулъ оцбай» абураб кӀалзулаб хабар хӀадуризе (эбел – инсуда цӀехон) «Халкъияб кечӀ» рекӀехъе лъазе	Хрестоматия, учебник, оцбаялъул хӀакъалъулъ хабар, суратал
31	**Муталиб Митаров** «Устар»	**1**	ГӀадатаб	Поэмаялда тӀасан аннотация гӀуцӀи	М.Митаровасул хӀакъалъулъ лъазе; «Устар» поэмаялъул тема гӀатӀибго рагьизе; гӀараб ракьалдаса, гьелъул халкъалдаса чӀухӀиялъул асар борхизаби	«Устар» поэмаялъулъ аслияй багьадуралъул образ рагьараб кӀалъай хӀадуризе	Хрестоматия, тӀанса бессиялъул ва гьенир хӀажалъулел алатазул суратал
32	**ХӀасилгьабиялъ ул дарс**	**1**	Малъараб гӀамлъизабиял ъул	Кьурал темабазда проектал гӀуцӀи	ЛъагӀалил хӀасил гьаби; малалъураб ракӀалде щвезаби; инсанасул гӀумруялъе адабияталъул кӀвар бичӀчӀи		
33	**Нахътей (резерв)**	**1**					

МахIмуд. «Почтовой кагътиде»

ЦI.ХI. «Айдемир ва Умайгьанат»(Симисханил монолог)

Ю.Х. «Халкъияб кечI»

Жидецаго цIализе кколел асарал:

«Исупханги вехьги»

«Азаймисей»

Элдарилав «Сибирь къотIидал, «аваданай гьудул»»

ЧIанкIа «ТIаде магIарухъе»

Инхоса ГIалихIажияв «Гьурмада берцинлъи гIун»

МахIмуд «Эбел ва яс»

Инхелоса Къурбан «Дунял къалъулеб»

ЦI.ХI. «Хьитазул устар»

Р.ХI. «Эбелалде кечI»

А. МухIамаев «МагIарулал»

А. ХIамзатов «Ралъдал тIиналда»

ГI-ХI. Шахтаманов «Ихдалил чапар»

М. Гъайирбекова «Вехьасул намус»

ГI. Расулов «Къункърабазул моцI»